ద్విపద

పెళ్ళినాటికి కుర్రవాడు చూడబోతే అన్నిందాలా మాంచి నదరుగా ఉన్నాడు. పెళ్ళిపీటలమీద సరసను కూర్చుంటే పిల్లా పిల్లవాడూ, చిలకా గోరింకా మల్లే కనుముద్దుగా ఉన్నారు: కాని,- పానుపు వేసినప్పుడు. . .ప్రపంచం తలక్రిందులైంది: తెల్లవార్లూ పెళ్ళికొడుకు- బెల్లంకొట్టిన రాయి !-

—సిసలుగా - అంతే !-

ఈ మగత, పిల్లది యీడేరినప్పుడు.- సంబరాల్లోనే పిల్లతరఫువారు, చూచాయగా పొడగట్టారు: ఆ మూడు రోజులూ, రోజుకో రకం పూలమంటపం కట్టించి, పిల్లదానికి, రోజుకో రకం వేషం వేసి,- ఊరూ నాడూ ఏకమై ఉత్సవం

చేస్తే- వచ్చిన పెళ్ళికొడుకు,- ఏరోజు కారోజు రెపరెపలాడి పోవడానికి బదులు - బెదిరినట్లు,- చిరాకుపడ్డట్టు,- పరధ్యానంగా ఉన్నట్టు,- నావాసంకొద్దీ,- పిల్లదాని అన్నగారు,- వెంటనే కనిపెట్టేశాడు : కాని,- పరాచకమాడితే, బయట పడక పోతాడా అనుకుని-

'ఏం బావా ! - నా చెల్లెలని చెప్పుకోవడం కాదు కాని, - పిల్ల - అధిక - చక్కందయ్యా!-' అని కదలేశాడు: పెళ్ళికొడుకు మొగం తిప్పేసుకున్నాడు : గావమరది, మళ్ళీ అందుకుని, —

— 'ఏదో, మా చేతనైన వేషాలు మేం వేయించాము: నీ చేతుల్లో పడ్డాక ఎల్లా తయారుచేస్తావో - సినిమా పత్రికల్లో బొమ్మలు చూచుకునే శృంగార పురుషుడివి-' ఇలా కవ్వించాడు : పెళ్ళికొడుకు గండుచీమ కుట్టినట్టు హూనంగా విలవిల్లాడాడు :

— పేరంటానికి వచ్చిన పడుచులూ, పిలువని పేరంటంగా తొంగిచూసిన ఉడుకుమోతులూ, - అలా కళ్ళప్పగించి పిల్లదాన్ని చూశారే ! - ఈ పీనుగు పిల్లది ఎక్కడ కళ్ళబడుతుందో అని, ఉన్న నాలుగునాళ్లూ తప్పించుకు తిరిగాడేం ! —

'బిడియమేమో!' అనుకుంది పిల్లతల్లి.

'కొందరి తత్త్వమే అంతేమో!' అనుకున్నాడు-తండ్రి! నవ్వులాటకు అప్రమేయం వచ్చినా,-పెళ్ళికూతురికి ఉక్రోషం వచ్చి పారిపోయింది :

సరే! ఆరోజుల్లో అయిందేదో అయిపోయింది! కాని,— తీరా, యిప్పుడిదేమిటి?—

మనునాడు ఉదయం,— పిల్లదాన్ని తడవిచూసిన ముసలమ్మలు, రవంత మూతి విరుచుకున్నారు : మరోనాడు,— ఇదేమా అని ఆలోచనలో పడ్డారు : ఇక, మూడోనిద్రకూడా అయిపోయిన తరువాత,— 'అయ్యో రాతా!—' అని ముక్కుమీద వేలేసుకున్నారు: పిల్లవాడు చూడబోతే పోతబొమ్మల్లే ఉన్నాడే!— అబ్బ వంక,— అమ్మవంక ఎటు చూడినా,—ఆ రెండు వంగసాల్లో ఏవక్కరికి,—యిలాటి అవకరం లేదే—ఇతగాడికైనా ఇలాటి వంకర ఉందని,— గిట్టనివాళ్లైనా అనకపాయిరే,— ఈడూ — జోడు పిల్లలందరూ,— గంతకు తగిన బొంతతో, నిక్షేపంగా కాపరాలు చేసుకుంటూండిరే— ఈ చిన్నదానికి తే ఇలా కావాలా ?—

ఇలాటి అచ్చట,— సర్వసాధారణంగా, ఇరుగు పొరుగు వారందరికీ, మా చెడ్డముచ్చట—కాని, యింట్లోవాళ్లతో బాటు, అటూ ఇటూ మెసలే ఆసెమ్మలూ,— ఓసెమ్మలూ. అందరూ ఉసూరుమని పోయినారు :

పిల్ల తల్లి,— ఏడుకొండలవాడికి మొక్కుకున్నంత బిగలాగా, కన్నతండ్రిదగ్గిర మొరబెట్టుకుంది : తండ్రి,— యిది తాను ఆలోచించవలసిన విషయం కాదన్నట్టు, కొడుకు మీదికి త్రోసేశాడు : కొడుకు, యీ తలవంపు యావత్తూ తనదే అన్నట్టు మండిపడి,— ఒక్క బళ్లో యిన్నేళ్ళూ తనతో బాటు చదువుకున్నవాడు,— చివరకు యిలా పరువు తీసేస్తాడా

అని, పట్టుకు తన్నుకోయినంత ఉమ్మలికంతో, - బావ మరిదిని, - బందరు రాదారిమీద బస్సుఊపినట్టు ఊపేశాడు :

'ఎందుకురా కోపం ?'

జవాబు - 'నా కెందుకురా కోపం -?'

'లేకపోతే - ఇదేమిటి ?-'

'ఇదేమిటంటే - ఏమిటి ?'

'ఎందుకు చేసుకున్నావ్ - పెళ్లి ?'

'కట్నంకోసం ?'

—శోభనపు పెండ్లికొడుకు గూబ ఎగిరిపోయింది : ఆ విసురుకు, - యింట్లోవాళ్లందరూ : - ఏమిటంటే ఏమిటనుకునే గందరగోళంగా, - 'ఏదో మా యిద్దరి సరసం !' అని, బావ మరది వెంటనే సర్ది చెప్పాడు : పెళ్లికొడుకు, - అంతకన్న మరేమీ విశేషం లేదన్నట్టు - సుతారంగా, చేతనైనట్టు చిరునవ్వు నవ్వడానికి యత్నించి, అక్కడనుంచి తప్పుకున్నాడు.

మళ్లీ, - మరో గదిలో, బావమరదు లిద్దరూ తారసిల్లారు : పెళ్లికొడుకును జర్మన్ యుద్ధఖైదీకిమల్లే నిలవేసి, - బావమరది మరో విడత, - మాటలతో గూబకదలేయడం ప్రారంభించాడు -

'ఒరేయ్ - బావా ! - బైబిల్ పాత నిబంధనలో యాకోబు, రెండేడు పధ్నాలుగేళ్లు, పెళ్లాంకోసం గొఱ్ఱెలు కాచాడు : అప్పటికి యిప్పటికీ ఎంత తేడాఉందో చూశావా! కావాలని కాళ్లుకడిగి, పిలిచి పిల్లనిస్తే - ఎందుకోయ్ యీ

నీలుగు ? – రొఖ్ఖం పుచ్చుకోడంవరకేనా నీ ప్రయోజకత్వం ?...'

పెళ్ళికొడుకు దేనికీ జవాబు చెప్పలేదు – పిల్లను వెంటతీసుకుని, – స్వగ్రామం వెళ్ళిపోయినాడు :

అక్కడా పిల్లదాని అత్తగారు, – పానుపు వేయించింది : పక్కనిండా మల్లెలు చల్లించింది : పిల్లను ఇను మిక్కిలిగా ముస్తాబుచేసి, – ముత్తైదువలందరిచేతా పాటలు పాడించింది : వేడుకలన్నీ త్వరగా తెమల్చి, – గదితలుపులు వేయించింది : రాత్రికి అటుకేసి, పిట్టపోకుండా కట్టుదిట్టం చేసింది :

పెళ్ళికొడుకు, – పాయసంలో తనవాటా ఆప్యాయనంగా ఆరగించాడు : ఆకూ, వక్కా అందిపుచ్చుకున్నాడు – కాని, – ఆనాటికీ అంతే !–

అంతేనా ?–

పదిగంటల ప్రొద్దోయింది : ఇనుగు పొరుగూ, – కొంచెం కుడీ ఎడంగా మాటుమణిగింది. పిల్లది, రమారమి గంటసేపటినుంచీ, – కిటికీదగ్గిర అలాగే నిల్చునిఉంది :– ఇక నిలుచోలేకపోయింది : ఆపళాని, – అటు ఓరగా చూసింది : పెళ్ళికొడుకు పుస్తకమల్లే పడుకుని ఉన్నాడు :–

చరచగ వెళ్ళి జబ్బపట్టుకుని ఊపింది : నిదుర లేపింది:– మేలుకున్న మగవాడు ఉలికిపడి లేచికూర్చుని, పిల్లదానివంక చూసి, కన్ను తెరవలేకపోయినాడు : పిల్లది, పానుపుమీద సరసకు జరిగింది :

'నిద్రా ?

'భద్రా ?

'అత్తవారింటచేసిన హాములు చాలుగాని,-పుట్టింటైనా బుద్ధి తెచ్చుకోండి !-'

పెళ్లికొడుకు కొంచెం కోపంగా కన్ను తెరిచాడు-

'మీకు కోపంవస్తే - నే నూరుకోను :-

నాకు కోపం తెప్పిస్తే-మావాళ్లు ఊరుకోరు_

మౌనంగా ఉంటే యిచ్చిన దేవత లూరుకోరు :

చనవు చేతగాకపోతే మానె - కవ్వించినా చేయిచేసుకోరం ?-'

పెళ్ళికొడుకు బుద్ధుడల్లే అలాగే కూర్చున్నాడు :

'పెళ్ళిచూపులకని వచ్చి,-ముక్కూ మొగం ఎరుగనిదాన్ని కళ్లతో పలుకరించారు :

పలువరుస కనబడకుండానే,-మనసుతోనే మనసైందని నాకే తెలిసేట్టు చెప్పారు !

పెళ్లిలో మనవాళ్ళు తీయించిన ఫోటోలో, - నాకోసం లోకాలన్నీ జయించుకునవచ్చే వీరాధివీరుడల్లే నిలుచున్నారు:-

తమరు - ఆ పెళ్లికొడుకేనా'-

పెళ్ళికొడుకు పానుపు దిగివెళ్లి మరచెంబు ఒంటిచేతిమీద ఎత్తి చెంబెడు నీళ్ళూ గుక్క ఆపకుండా తాగేశాడు : వచ్చినత్రోవనే ఒక అడుగు వేశాడు :

'ఆగండి ! - అక్కడే ఆగండి ! రణతిక్కన్న యింట్లో ముగ్గురు రాడవారు ! యీ గదిలో యిద్దరాడవారు !-'

పెళ్ళికూతురు, - అత్తవారు కట్టబెట్టిన ఉప్పాడ చీరె,- మక్కువగా కుట్టించుకున్న రవిక దుల్చి, - పెళ్లికొడుకు మీదికి గిరవాటు వేసింది :

'కట్టుకోండి !-'

పెళ్ళికొడుకు, - రిప్-వాన్-వింకిల్ నిద్ర లేచినట్లు - అమాంతం మేలుకున్నాడు !-

'కట్టుకోరేం ?-'

-మాట వినిపించుకోకుండా,- పిల్లదాన్ని పొదివి పట్టుకున్నాడు :

-ఎంతగా నెంతోసేపటికి,- పెళ్ళికూతురు,- ఆద మరచి,- అడిగింది...'ఎందుకలా మారిపోయినారూ ?-'

'చెపితే నవ్వితే ?-'

'నవ్వేందుకు ఓపిక లేదు-'

-అందుకు,- యిద్దరూ నవ్వుకున్నారు. ఒకరు చెప్పగా- ఒకరు విన్నారు :

'ఏదో స్టుడియోలో,- రాజాంతఃపురంలో,- ఓసింగారిని చూశాను: మర్యాద కాదని తెలిసినా పదేపదే పరకాయించి చూశాను : సిసలుగా వీనస్ అంత బందోబస్తుగా ఉంది : ఆవిడబొమ్మ ఏదో పత్రికలో మామూలు ధోరణిలో చూశాను : ఆ పరువూ, బరువూ,-ఏకోశానా లేదు : యింత తేడా ఏలా అని, అష్టకష్టాలుపడి,- ఆవిడ భవనానికి వెళ్ళి,- దర్శనంచేసుకున్నాను : రామ రామ !- తగుపాళం పొన్న కాయలాగా ఉండే మా మేనమామ నయం- ఆ అంగన

కన్న!-ఇలానే రెండుమూడు ఘట్టిచోట్లజరిగింది: కళ్లుమూసుకు నడుస్తూంటే గోడతగిలి నొసలు బొప్పికట్టి నట్లయింది:

'...ఏదో బళ్లో చదువుకున్నాను,- పరీక్షలో నెగ్గుకొచ్చా నన్నమాటేకాని - నిజంగా ఏమీ అభమూ శుభమూ తెలియని రుష్యశృంగుణ్ణంటే ఎవరూ నమ్మరు: కాని,- నా పెంపకం అలాటిది! పరాయి ఆడపిల్లవంక పొరబాటునైనా తలఎత్తి చూడనాయెను!

'అదివరకల్లా కర్ణుడి సహజ కవచకుండలాలల్లే,- ఆడ వాళ్లుకూడా, సలక్షణంగా పుట్టినవాళ్లే అని అనుకుంటూ ఉండేవాణ్ణల్లా, - ఆ చూపుల బాపతు, తేల్చుకున్న దేమంటే- గ్రీకు శిల్పులందరూ, - మన కనువ్రకోసం తంటాలుపడి అలాయిదాగా అమర్చిన ఉన్నేత్తులేతప్ప, - బ్రహ్మదేవుడు, ఆడవారికి ప్రత్యేకం మలచిన వరాలేవీ లేవేమో అని!-

'కాని, కేవలం అలానూ అనుకు నేందుకువీలు లేకుండా,- పసితనంలో తల్లి యిచ్చిన పాలు గొంతులో కొరమారినవి: కనుక, - కలడు కలం డనెడివాడు కలడో లేడో అన్నట్టు ఆ తబ్బిబ్బులో పడిపోయినాను:

'నీ ముస్తాబు చూడగానే-ఆ అనుమానంకన్న ముందు, కొండంత భయంవేసింది: లేకపోతే, మీ వాళ్ల చేత అన్ని మాటలు పడిఉండేవాణ్ణా!-'

పెళ్లికూతురు, చాలా జాలిపడ్డది —

'ఈ మాట ఆనాడే చెప్పిఉంటే-!'

పెళ్లికొడుకు మగసిరిగా జవాబు అందుకున్నాడు-

'నీవు ఈ చొరవ ఆనాడే చేసిఉంటే-!'